

1. FUNKCIONALNE DEMOKRATSKE INSTITUCIJE

“Privremene institucije samouprave (PIS) izabrane su slobodno, pošteno i demokratski. PIS vladaju na nepristrasan, transparentan i odgovoran način, u skladu sa Rezolucijom SBUN 1244 i Ustavnim okvirom. Interesi i potrebe svih kosovskih zajednica su u potpunosti i pošteno predstavljene u svim ograncima i institucijama vlade. Ove zajednice u potpunosti učestvuju u vladi. Zakoni i funkcije PIS približavaju se evropskim standardima. PIS pružaju usluge svim stanovnicima Kosova na čitavoj teritoriji Kosova; paralelne institucije su ukinute.”

Od Privremenih institucija samouprave (PIS), izabranih opštinskih tela na Kosovu, medija i građanskog društva očekuje se da igraju odlučujuću ulogu u postizanju sveukupnih Standarda za Kosovo. Nedavni događaji 17-20. marta, međutim, izgleda da ukazuju da moraju da budu pojačani naponi svih institucionalnih i građanskih činilaca kosovskog društva usmereni ka toleranciji i poštovanju među zajednicama i saradnji. Aktivni doprinos PIS i građanskog društva izgrađivanju poverenja među svim zajednicama suštinski je za utemeljivanje demokratije na Kosovu i za održivost njegovih institucija.

Izbori

Sadašnja situacija

Tri izborna ciklusa na Kosovu nakon 1999. bili su skoro u potpunosti međunarodni poduhvat. Od 2004. godine i nadalje izborima će u većoj meri da rukovodi kosovska izborna administracija, multietnička Centralna izborna komisija (CIK) i njen Sekretarijat.

Predstojeći izazovi

Izbori predviđeni za jesen 2004. godine predstavljaju izazov za Kosovo; izazov postizanja inkluzivnosti postao je još hitniji nakon martovskog nasilja. Međutim, oni pružaju i priliku da se dalje gradi na legatu prethodna tri ciklusa slobodnih, poštenih i demokratskih izbora. Kako bi izborni proces bio održiv, mora da bude osigurana i ekonomičnost izborne administracije, bez dovođenja međunarodnih izbornih standarda u pitanje. Političke partije koje učestvuju na izborima na Kosovu imaju odogovornost prema izbornom telu da povećaju svoju internu demokratičnost, transparentnost i odgovornost. Kako bi postigle taj cilj, moraju da izmene svoje statute kad je to potrebno, kako bi ih dovele u sklad sa relevantnim pravnim odredbama, da aktivno promovišu demokratizaciju svojih struktura i da

udovolje zahtevima za finansijskim izveštavanjem, kako u odnosu na svoje izborne kampanje, tako i godišnje.

Prioritetne akcije

Sledeće akcije moraju da imaju prvenstvo:

- CIK obezbeđuje ujednačen prostor za nastup političkih subjekata, kandidata i podobnih glasača za njihovo učestvovanje na izborima bez diskrimisanja bilo koje zajednice.
- CIK primenjuje održiv program koji omogućuje interno raseljenim licima i izbeglicama da se opredele da učestvuju na izborima i kada je njihova mogućnost da se vrate na Kosovo umanjena.
- Održavaju se izbori za koje lokalne NVO i međunarodne organizacije potvrđene kao posmatrači izbora utvrde da su slobodni i poštenu i da udovoljavaju osnovnim standardima univerzalnosti, transparentnosti i tajnosti glasanja.
- Političke partije treba u potpunosti da udovoljavaju pravnom okviru u odnosu na svoje operacije i finansijsku odgovornost, uključujući menjanje njihovog statusa kad je to potrebno da bi udovoljile važećim zakonima.
- Pri isticanju svojih načela pred izbore političke partije ohrabruju pomirenje zajednica i treba da se uzdržavaju od upuštanja u politiku rascepa koja bi mogla da ohrabruje međuetničku mržnju.

PIS

Sadašnja situacija

Iako su Privremene institucije samouprave ostvarile izvestan napredak u konsolidovanju svojih funkcija demokratske podrške, PIS i dalje pate od institucionalnih i sistemskih problema i od problema kadrovskih kapaciteta. To nameće ograničenja postizanju sveukupnih ciljeva efikasnosti, transparentnosti, poštenja i multietničnosti, koji su kritični za održivost ustanova i stabilnost regiona.

Predstojeći izazovi

Nedavni događaju ukazali su na potrebu da PIS igraju mnogo aktivniju ulogu u jačanju multietničkog i inkluzivnog društva u kojem sve zajednice imaju osećanje efikasnog učestvovanja i niko se ne oseća diskriminisanim. Dodatno, institucionalni mehanizmi moraju da budu ojačani, a kadrovski kapaciteti uvećani, s namerom da bude odstranjeno postupanje *ad hoc* pri formulisanju politike, kao i korupcija i nejednakost pri pružanju usluga.

Prioritetne akcije

Plan za primenu Standarda uključuje PIS kako bi one odgovorile na ove izazove pomoću:

- Uključivanja svih zajednica na značajan način u proces donošenja odluka, uključujući stvaranje atmosfere tolerancije i saradnje među njima;
- Pridržavanja sveukupnog pravnog okvira za njihove odnosne aktivnosti;
- Povećanja institucionalne efikasnosti daljim konsolidovanjem pravnog i administrativnog sistema i postupaka upravljanja;
- Primene normi i postupaka pri svim aktivnostima i efikasno vršenje usluga na transparentan, pošten, jednak i održiv način i bez diskriminisanja ili povlašćivanja;
- Igranja konstruktivne uloge pri pokretanju pitanja kao što je decentralizacija lokalne uprave i integrisanje paralelnih struktura u strukture PIS.

Mediji/građansko društvo

Sadašnja situacija

Mediji i građansko društvo imaju značajnu ulogu u praćenju i uvećavanju demokratije na Kosovu. Posebno, mora da bude preduzeta akcija da bi bili obezbeđeni profesionalni, odgovorni i nediskriminatorni mediji koji služe svim etničkim zajednicama. Nasilje 17-20. marta i neodgovorna uloga nekih u medijima podvlači ovu potrebu.

Predstojeći izazovi

Mediji bi trebalo da svim zajednicama obezbede pristup informacijama na njihovom maternjem jeziku, a novinarsko obrazovanje mora da bude dostupno bez diskriminacije, kako bi bila stvorena čvrsta osnova za kvalitetno novinarstvo u budućnosti. Mediji moraju da budu spremni da deluju na profesionalan način kada se suoče sa izazovima etničkih tenzija i da učvršćuju ideju etničke tolerancije i saradnje. Organizacijama građanskog društva, bez diskriminacije u odnosu na zajednicu koju predstavljaju, treba da bude dozvoljeno da funkcionišu na Kosovu bez smetnji i u okviru zakona, a njihova uloga efikasnog predstavljanja svojih interesa treba da bude podržana.

Prioritetne akcije

Sledeće akcije treba da imaju prvenstvo:

- Uspostavljanje sveobuhvatnog regulatornog sistema za medije, uključujući ustanovljavanje Nezavisne komisije za medije (NKM), u skladu sa evropskim standardima.
- Stvaranje multietničkog saveta za štampu, da bi štampanim medijima bio obezbeđen neophodni sistem samoregulacije, uključujući sistem eliminisanja govora mržnje.
- Ulogu i funkcionisanje javnih elektronskih medija Kosova mora da podržava i reguliše zakon.
- Stalne strukture koje bi obezbeđivale organizacijama građanskog društva veći pristup javnom formulisanju politike trebalo bi da budu uspostavljene i poštovane.

1. IZBORI

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
1. Izbori su redovni, transparentni, slobodni i poštteni, u skladu sa međunaorndim standardima, dozvoljavaju potpuno i miroljubivo učešće svih zajednica i etničkih grupa.	1.1 Ovlašćivanje lokalnih NVO i međunarodnih organizacija da nadgledaju izbora. Posmatrači ocenjuju da li su izbori slobodni i poštteni i da li zadovoljavaju osnovne standarde univerzalnosti, transparentnosti i tajnosti glasanja.	Centralna izborna komisija (CIK)	Stub III Posmatrači	Mart – novembar 2004. i budući izbori
	1.2 Organizovanje održivih i efikasnih operacija na terenu, uključujući rukovođenje budžetom.	CIK i Sekretarijat, opštinske vlasti, OIK, KP, MJU, MONT, MFP	Stub III	Mart – novembar 2004. i budući izbori
	1.3 Obezbeđivanje glasačkih mesta za sve zajednice na Kosovu. Adekvatne bezbednosne i druge mere, ukoliko je sloboda kretanja do određenog glasačkog mesta neodgovarajuća.	CIK i Sekretarijat, opštinske vlasti	Stub III, Stub I (Policija), KFOR	Mart – novembar 2004. i budući izbori
	1.4 Saradnja sa opštinskim strukturama kako bi lokalni resursi bili raspoređeni bez odlaganja u cilju pripremanja i izvršavanja aktivnosti na dan glasnja.	CIK i Sekretarijat, opštinske vlasti	Stub III	U toku
	1.5 Davanje dovoljnih obaveštenja javnosti o načinu, predmetu, vremenu i mestu glasanja.	CIK i Sekretarijat, svi mediji	Stub III	Mart – novembar 2004. i budući izbori
2. Interno raseljena lica i izbeglice i dalje su u potpunosti uključeni u izborni proces na Kosovu i pružena je pomoć njihovoj mogućnosti da glasaju.	2.1 Vođenje održivog programa, kako bi raseljenim licima i izbeglicama bio omogućeno opredeljenje da učestvuju i ako je njihova mogućnost da se vrate umanjena.	CIK	Stub III	Operativna faza počinje marta 2004. i budući izbori
	2.2 Izvođenje kampanje za učešće glasača sa biračkim pravom, koji se nalaze van Kosova.	CIK i Sekretarijat, medji, politički subjekti	Stub III	Mart – novembar 2004. i budući izbori

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
3. Nezavisna, reprezentativna i multietnička Centralna izborna komisija rukovodi izborima.	3.1 Osnivanje multietničke i trajno operativne Centralne izborne komisije, kako je predviđeno izbornim okvirom.	Telo čiji je to zadatak u skladu sa izbornim okvirom.	Stub III	Mart 2004.
	3.2 Stvaranje istih uslova za političke subjekte, kandidate i glasače koji učestvuju na izborima. Odluke CIK ne diskriminišu nijednu zajednicu na Kosovu i uzimajući u obzir specifične interese svih zajednica i potrebu da bude izgrađeno stabilno multietničko društvo u kojem su interesi svih zajednica jasno i jednako predstavljeni i zadovoljeni.	CIK	Stub III	Nakon 2004.
	3.3 Pravovremeno usvajanje izbornih pravila i procedura. Različiti politički ili etnički interesi ne smeju stvoriti operativni zastoj. Interesi svih zajednica bivaju uzeti u obzir i posebno razmotreni pri određivanju izbornih pravila i postupaka. Pitanja u vezi sa ravnopravnošću polova takođe bivaju uzeta u obzir.	CIK	Stub III	Mart 2004.
	3.4 Nadgledanje temeljne primene pravnih mogućnosti u vezi sa učešćem žena u izbornom procesu, u skladu sa evropskim standardima.	CIK	Stub III	U toku
	3.5 Osiguravanje ekonomičnog izbornog procesa koji zadovoljava međunarodne standarde	CIK i Sekretarijat/MFP	Stub III	U toku
4. Usvajanje i primena	4.1 Prihvatanje sveobuhvatne Uredbe o političkim partijama, uključujući sankcije za nepoštovanje.	Političke partije Stub III	Stub III	Mart 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
svim nivoima PIS, u skladu sa važećim zakonima. PIS i lokalne oštinske vlasti usvajaju i sprovode zakonsku regulativu na otvoren, odgovoran i demokratski način.	osnovu kriterijuma broja pripadnika, u svim <u>centralnim</u> kancelarijama privremene vlade.			instrumenati su uspostavljeni.
	6.2 Utvrđivanje minimalnih standarda zastupljenosti, na osnovu kriterijuma populacije, za kancelarije na <u>opštinskom</u> nivou, uzimajući u obzir pravo i zahteve izbeglica i interno raseljenih lica.	MJU/ Opštine	Stub II	Jul 2004.
	6.3 Razvijanje i sprovođenje planova predviđenih za povećanje i jačanje učešća zajednica u javnim službama, posebno na višim nivoima (npr. programi za angažovanje kadrova spolja i pravila za popunjavanje slobodnih radnih mesta imajući u vidu zakone i standarde razvijene i objavljene na taj način). Zajednice koje učestvuju u radu javnih službi čine to u atmosferi tolerancije i uzajamnog poštovanja.	MJU; Stub II	Stub II	Od septembra 2004. nadalje
	6.4 Bolji pristup informacijama o slobodnim radnim mestima za sve zajednice, uključujući raseljena lica (npr. većim korišćenjem medija svih zajednica za objavljivanje konkursa)	Sve PIS	Stub II i Stub III	Od januara 2004. nadalje.
	6.5 Organizovanje posebnih kampanja regrutovanja radi otklanjanja nagomilanih upražnjenih radnih mesta za pripadnike zajednica u PIS na centralnom i lokalnim nivoima.	Sve PIS	Stub II	Od januara 2004. nadalje
	6.6 Ustanovljavanje strukture, napr. posebne kancelarije sa predstavnicima svih zajednica, za nadgledanje učešća zajednica u PIS.	KP/MJU	Stub II i Stub II	Jun 2004.
	6.7 Održavanje registra i kompiliranje statističkih	Sve PIS	Stub II	Decembar

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	podataka o osoblju (pol, etnička pripadnost, starost, stručnost) u svim kancelarijama PIS.			2004.
	6.8 Obavljanje revizije, definisanje, objavljivanje i poštovanje poslovnika rada Skupštine. Ovaj poslovnik mora da bude u skladu sa Ustavnim okrivom i međunarodno prihvaćenim zakonodavnim normama.	Skupština;	Kancelarija za pravna pitanja (KPP)	U najkraćem roku
	6.9 Poslovnik Skupštine obuhvata odredbe za konsultativni proces (javna rasprava nacрта zakona, saglasnost sa tekovinama Evropske Unije, itd.) u skladu sa evropskom praksom. Ne postoji kršenje ovih odredbi.	Skupština, KP	Inicijativa za podršku Skupštini, Kancelarija za pravna pitanja (KPP)	U najkraćem roku.
	6.10 Poslovnik Skupštine predviđa vreme za debate/ispitivanja u cilju revizije rada ministarstava.	Skupština, KP	Stub II i Stub III	
	6.11 Formulisanje, objavljivanje i poštovanje pravila ponašanja u radu vlade. Ova pravila bi, između ostalog, utvrđivala vrstu slučajeva koji bi zahtevali odobrenje vlade i procedure za međuministarske konsultacije i ispitivanje tehničkih pitanja pre razmatranja od strane vlade.	KP	Stub II	Septembar 2004.
	6.12 Usvajanje pravila ponašanja za aktivnosti opština i njihovo poštovanje od strane svih opština. Ova pravila bi, između ostalog, trebalo da omoguće konsultacije između sekretarijata, javne konsultacije sa odborima /grupama zajednica.	MJS/opštine	Stub II	Septembar 2004.
	6.13 Praćenje političkog odlučivanja vlade i opština u cilju utvrđivanja njihove saglasnosti sa principima jednakih mogućnosti/ ljudskih prava/ jednakosti polova/ interesa zajednica.	Sve PIS/SKDU (KP)	Stubovi II i III	
	6.14 Objavljivanje zajedničkog Službenog glasnika	PIS (KP) i Stub	Stub II	Jun 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	UNMIK i PIS. Svi zakonski propisi, administrativna uputstva i instrukcije PIS moraju da budu objavljeni u zajedničkom Službenom glasniku na svim službenim jezicima.	II		
	6.15 Pravovremeno pružanje informacija, na konstruktivan način, osoblju UNMIK-a koje je zaduženo za nadgledanje ministarstava, skupština i opština kada je reč o političkim odlukama i procesima.	Sve PIS	Stubovi II i III	
	6.16 Skupština ne preporučuje usvajanje nijednog zakona koji nije u skladu sa RSB 1244 i Ustavnim okvirom.	Skupština	K/SPGS (KPP) i Stub III	
7. Poštovanje svih zvaničnih jezika u svim institucijama vlade.	7.1 Osnivanje strukture/jedinice za nadgledanje primene propisa o korišćenju zvaničnih jezika koji adekvatno zadovoljava zahteve zajednica. Protiv kršenja ovog propisa moraju da budu preduzete popravne mere.	PIS, KP	II Stub	Jun 2004.
	7.2 PIS izdaju izvršno naređenje i obezbeđuje primenu propisa o upotrebi zvaničnih jezika, koje uspostavlja obavezne norme koje kancelarije PIS moraju da poštuju.	PIS, KP	Stub II	Jun 2004.
	7.3 Preuzimanje i objavljivanje statistika/izveštaja o poštovanju propisa o službenim jezicima iz svih vladinih ministarstava i opština.	KP	Stub II	Decembar 2004.
	7.4 PIS dodeljuju odgovornosti unutar svih Kancelarija Vlade u cilju obezbeđivanja primene propisa o upotrebi službenih jezika.	KP, sva ministarstva	Stub II	Decembar 2004.
	7.5 Odbor Skupštine Kosova (uz uslov dovoljnog učešća članova zajednica u njemu, npr. Odbor za prava i interese zajednica) ovlašćen je da nadgleda sprovođenje propisa o upotrebi službenih jezika.	Skupština Kosova	Stub III	Decembar 2004.
	7.6 Raspoređivanje adekvatnog osoblja i finansijskih sredstava kancelarijama, kako bi bila obezbeđena blagovremena raspoloživost kapaciteta za prevodenje.	KP, MFE	II Stub	Mart 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	7.7 Vlada odobrava panel prevodilaca za prevođenje dokumenata, zajedno sa neophodnim tarifama, kako bi osigurala pravovremeno prevođenje zvaničnih dokumenata.	KP, MFE	Stub II	Jun 2004.
	7.8 Poštovanje pravnih instrumenta u vezi sa imenima sela i opština, a izmene se vrše putem odgovarajućih pravnih instrumentata, razvijenih u konsultacijama UNMIK-a i PIS	UNMIK, PIS		U toku
8. PIS i Opštine obezbeđuju dostupnost osnovnih javnih usluga, kao što su zdravstvena zaštita, komunalne usluge i obrazovanje, svim zajednicama na Kosovu bez diskriminacije.	8.1 Funkcionalni Zajednički upravni odbor za javnu administraciju (pod rukovodstvom Premijera, uključujući šefove Stubova II i III UNMIK-a) mora da obezbedi strateške smernice i koordinaciju za jačanje javne administracije na Kosovu	KP	Stubovi II i III	Odbor je osnovan.
	8.2 Razvoj i objavljivanje Strategije za javnu administraciju od strane Vlade, sa konkretnim ciljevima i preciznim rasporedom za implementaciju, kao nastavak inicijative nastale iz ekspertske studije već izvedenih u predloženoj radionici sa lokalnim i međunarodnim učesnicima.	KP	Stub II	Februar – jun 2004.
	8.3 PIS, ministarstva i javne službe formulišu i objavljuju standarde usluga koje će pružati građanima, što će da bude mereno periodičnim anketama građana. Osigurati da formulacija standarda za javne službe u potpunosti uzima u obzir specifične potrebe i interese žena.	Sve PIS, SKDU (KP)	Stub II	Decembar 2004.
	8.4 Usvajanje i primena Zakona protiv diskriminacije.	KP, Skupština Kosova.	Stubovi II i III	U najkraćem roku
	8.5 Sve PIS, opštine i javne službe pripremaju i primenjuju godišnje podplanove (kao dodatak njihovom detaljnom budžetu) kojima bivaju određene, u	Sva PIS ministarstva i opštine.	Stub II	Septembra 2004. za pripremu i

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	finansijskom i fizičkom smislu, mere za bavljenje potrebama manjinskih zajednica u oblastima u kojima žive. Podplanovi bi trebalo da zadovoljavaju norme pravične raspodele finansijskih sredstava.			Primena je u toku
	8.6 Izveštaj o podplanovima za zajednice mora da postane sastavni deo godišnjih izveštaja ministarstava, opština i institucija koje pružaju usluge.	PIS ministarstva, opštine i javne službe.	Stub II	
	8.7 Identifikovanje odgovarajuće administrativne institucije u PIS (uz adekvatnu zastupljenost zajednica), radi ocenjivanja pružanja usluga zajednicama, uključujući pružanje komunalnih usluga, i objavljivanje tromesečnih izveštaja od strane takvih institucija.	KP	Stub II	
	8.8 Sve PIS, ministarstva i opštine osnivaju kancelarije za javne žalbe, uz adekvatnu zastupljenost zajednica, uključujući sistem za prijem žalbi i angažovanje kod komunalnih službi u slučaju žalbi na neadekvatno pružanje komunalnih usluga	Sve PIS, ministarstva, opštine i komunalne službe	Stubovi II i IV	Septembar 2004.
	8.9 PIS određuju kancelariju odgovornu za rad sa javnim komunalnim preduzećima u cilju rešavanja nepravilnosti u pružanju usluga zajednicama i njihove zastupljenosti/zapošljavanja u komunalnom sektoru, posebno u korisničkim službama i tehničkoj podršci.	PIS, KP	Stub IV	Do maja 2004.
9. Javna služba je profesionalna, nepristrasna i odgovorna, u njoj su zastupljene sve zajednice sa Kosova, uključujući i značajan broj žena.	9.1 Organizacione strukture u sedištim ministarstava (sekretarijata) moraju da budu standardizovane.	KP sa MJS i ostala ministarstva	Stub II	Septembar 2004.
	9.2 Objavljivanje Administrativnog naređenja kojim ministri dodeljuju administrativne i funansijske	MJS, MFE	Stub II	Jun 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	odgovornosti različitim nivoima javni službi u ministarstvima PIS, čime se omogućuje da rutinske administrativne funkcije budu obavljane bez uplitanja politike.			
	9.3 Detaljna razrada disciplinskih postupaka u javnim službama.	MJS	Stub II	Jun 2004.
	9.4 Odobravanje sveobuhvatnog plana, uz neophodno obezbeđivanje finansijskih sredstava, za izgradnju potencijala (obuku) javnih službenika, uključujući tehničku obuku i obuku u rukovođenju. Ovaj plan mora da sadrži barem: <ul style="list-style-type: none"> • Definisane uloge Kosovskog instituta za javnu administraciju (KIJA); • Definisane profesionalnih standarda za ključne položaje (u finansijskom, kadrovskom, pravnom i sektoru za planiranje) u ministarstvima i opštinama, • Procena kadrovskih nedostataka • Ažuriranje procene potreba za obukom; • Plan obuke za 2004. i 2005. godinu 	MJS	Stubovi II i III	Septembar 2004.
	9.5 Revizija i detaljno izlaganje procedura za zapošljavanje kako bi bilo izbegnuto mešanje politike i da bi bila povećana transparentnost. Mehanizmi za rešavanje pitanja/ žalbi u vezi sa zapošljavanjem moraju da budu ojačani operacionalizacijom Nezavisnog odbora za kontrolu propusta.	MJS	Stub II	
	9.6 Detaljno ispitivanje svih slučajeva diskriminacije i zastrašivanja na radnom mestu od strane javnih službenika i izabranih zvaničnika (videti takođe 8.4 o Zakonu protiv diskriminacije)	MJS, SKDU	Stubovi II i III	U toku
	9.7 Osnivanje i funkcionisanje sistema za ocenu rada	MJS	Stub II	Septembar

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	javnih službenika.			2004.
	9.8 Stvaranje i objavljivanje specifične grupe uredbi za osoblje Skupštine, u skladu sa odredbama za kosovske javne službe.	Skupština (Predsedništvo i Sekretarijat)	Inicijativa za podršku Skupštini.	Prva polovina 2004.
	9.9 Rad na boljoj zastupljenosti zajednica i žena u PIS (što je detaljno razrađeno u drugim delovima ovog dokumenta)	PIS (KP)	Stub II	
10. Sve zajednice imaju podjednake mogućnosti zapošljavanja u javnim institucijama.	Isto kao u 6.1 do 6.7			
11. Postojanje Kodeksa ponašanja i izvršnih procedura radi obezbeđivanja transparentnosti i odgovornosti vlade; preporukama Ombudsmana data je puna težina.	11.1 Priprema Pravila Vlade, kao što je navedeno u gore pomenutom stavu 6.	KP; MJS	Stub II	Septembar 2004.
	11.2 PIS se u praksi pridržavaju Pravila Vlade, Poslovnika i Kodeksa ponašanja. U slučaju kršenja gore navedenog Vlada preduzima odgovarajuće korake.	Sve PIS	Stub II	Početi odmah
	11.3 PIS moraju pravovremeno da dostavljaju informacije o svojoj politici i izvršnim aktivnostima posmatračima UNMIK-a na centralnom i opštinskom nivou.	Sve PIS	Stub II	Mart 2004. i nadalje
	11.4 Ministarstva, opštine i javne komunalne ustanove objavljuju godišnje izveštaje, uključujući i finansijske izveštaje. Ovi izveštaji bivaju dostavljani Skupštini Kosova, skupštinama opština i strukturama UNMIK-a u roku od tri meseca po isteku godine.	Sve PIS	Stub II	Od marta 2004.
	11.5 Nacrt i usvajanje Kodeksa ponašanja (uključujući odredbu o objavljivanju finansijskog stanja) za	KP	Stubovi II i III	Septembar 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	naimenovane političare. Uspostavljanje mehanizma za sprovođenje ovog kodeksa.			
12. Redovna i nezavisna revizija KKB, Skupštine, ministarstava vlade i opština.	12.1 Kancelarija generalnog revizora unapred izrađuje i objavljuje planove revizije za svaku godinu.	Generalni revizor	Stub IV	Mart 2004.
	12.2 Izveštaji Generalnog revizora bivaju podneti SPGS i Skupštini.	Generalni revizor	Stub IV	Decembar 2004.
	12.3 Osnivanje Jedinica za unutrašnju kontrolu glavnih rashoda KKB, i sprovođenje unutrašnje kontrole.	MFE sa PIS i Generalnim revizorom.	Stub II	Jun 2004.
	12.4 Objavljivanje rezultata sprovođenja preporuka revizora od strane svih PIS jedinica.	Sve PIS	Stub II	Na godišnjem nivou
	12.5 Budžetska komisija Skupštine Kosova, ili neki njegova funkcionalna potkomitet, nadgleda javne troškove u PIS ministarstvima i budžetskim organizacijama.	Skupština Kosova	Stubovi II i III	
13. Sprovodi se temeljna istraga tvrdnji o nepravilnostima; preduzimaju se efikasne disciplinske mere protiv izabranih zvaničnika i javnih službenika odgovornih za nemoralno ponašanje, prevaru ili korupciju.	13.1 Usvajanje i sprovođenje Strategije za borbu protiv korupcije na Kosovu, uključujući kampanju protiv korupcije.	Vlada,PIS	EAR/GTZ, Stub	Usvajanje do aprila 2004, a sprovođenje od aprila.
	13.2 Proglašenje i primena Zakona protiv korupcije	MJS; Skupština Kosova	Stub II	Septembar 2004.
	13.3 Osnivanje i funkcionisanje Disciplinskih odbora i Odbora za žalbe u svim organizacijama PIS.	Sve PIS	Stub II	Septembar 2004.
	13.4 Osnivanje centralnog tela za borbu protiv korupcije i naimenovanje savesnih službenika u ministarstvima i službama vlade.	KP, sva ministarstva	Stub II	Septembar 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	13.5 Sačinjavanje i poštovanje Kodeksa ponašanja za izabrane zvaničnike.	KP, Skupština Kosova	Stubovi II i III	Septembar 2004.
	13.6 Stvaranje mehanizama za sprovođenje Kodeksa ponašanja za izabrane zvaničnike.	KP	Stubovi II i III	Septembar 2004.
	13.7 OUIS identifikuju i kažnjavaju izabrane činovnike i javne službenike koji podstiču na međuetničko nasilje ili mržnju među zajednicama ili propuštaju da izvrše odgovornost sprečavanja takvog nasilja ili mržnje.	Sve PIS	UNMIK	Od aprila 2004. nadalje
14. Zakone koje predlaže Skupština razmatra i odobrava Skupštinski odbor za prava i interese zajednica pre nego što ih Skupština usvoji.	14.1 Amandmani koje predloži Komitet za prava i interese zajednica biće pažljivo razmotreni i o njima će da bude glasano.	Skupština Kosova	Stub III	Jun 2004.
15. Žene učestvuju u institucijama PIS u istoj ili većoj meri od one u regionu, a interesi žena su u potpunosti odraženi u politici i zakonodavstvu.	15.1 Proglašenje i široka primena Zakona o jednakosti polova.	KP, Skupština	Stub II	Mart 2004.
	15.2 Osnovati Kancelariju za pitanja jednakosti polova na najvišem mogućem nivou vlade, sa jasnim mandatom i adekvatnim sredstvima i stvoriti potencijal koji joj omogućava da utiče na politiku i formulisanje strategija širom Kosova.	PIS	Stub II	Jun 2004.
	15.3 Razvoj, objavljivanje i primena programa rada za jednakost polova na Kosovu.	KP, Kancelarija za jednakost polova.	Stub II	Septembar 2004.
	15.4 Osnivanje, pokretanje i/ili jačanje mehanizama za uključivanje polova u glavne tokove, što je predviđeno Zakonom o jednakosti polova: <ul style="list-style-type: none"> • Međuministarski savet za pitanja polova; • Službenici za pitanja polova pri ministarstvima; 	PIS (Kancelarija za jednakost polova)	Stub II	Decembar 2004

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	<ul style="list-style-type: none"> Opštinske kancelarije za pitanja polova; Zastupnik za pitanja polova 			
	15.5 Utvrđivanje jasnih ciljeva i davanje prednosti prilikom zapošljavanja kako bi bio značajno povećan broj žena u okviru PIS struktura PIS, a njihova pozicija bila ojačana.	Kancelarija za jednakost polova, PIS	Stub II	U toku
	15.6 Vođenje i objavljivanje statistike o broju radnih mesta u PIS na kojima rade žene	Sve PIS, Kancelarija za jednakost polova	Stub II	U toku
	15.7 Izborni proces u najmanju ruku osigurava postojeći nivo učešća žena na izabranim pozicijama.	Izborna radna grupa, političke partije		
16. Ispitivanje i razmatranje predloga Saveta Evrope za decentralizaciju, sa ciljem stvaranja funkcionalnih struktura lokalne vlade.	16.1 Odgovarajuće preispitivanje predloga se u Vladi, s obzirom na Evropsku povelju o lokalnoj samoupravi i na druge evropske standarde. Ispitivanje predloga vrši se u saradnji sa UNMIK-om i predstavnicima svih zajednica i uzima u obzir sve interese.	KP, MJS; Skupština Kosova, opštine.	Stub III i Stub II	Do decembra 2004.
	16.2 Osnivanje zajedničkog tima sa UNMIK-om i sporazum o primeni modaliteta	Vlada, UNMIK	UNMIK koordiniše funkcionisanje tima.	Decembar 2004.
17. Ukidanje ili integrisanje paralelnih struktura za pružanje usluga u strukture PIS.	17.1 Razvoj strategije za raspuštanje paralelnih struktura i njihovo integrisanje u strukture PIS	Sve PIS, UNMIK		Do leta 2004.
	17.2 Početak primene ove strategije	PIS, UNMIK		Septembar 2004.
	17.3 Pregovori sa Beogradom o tehničkim pitanjima	PIS, UNMIK	K/SPGS, Stub II	Započeti u najkraćem

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
				mogućem roku.

3. MEDIJI I GRAĐANSKO DRUŠTVO

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
18. Postoji niz privatnih, nezavanih štampanih i elektronskih medija koji svim zajednicama širom Kosova pružaju pristup informacijama.	18.1 Razvoj strateškog plana za manjinske elektronske medije u skladu sa Evropskom konvencijom o pravima manjina.	Privremeni komesar za medije, PIS	Stub III	Januar – mart 2004. Priprema nacрта plana radi davanja komentara.
	18.2 Odobranje i primena plana od strane PIS.	PIS	Stub III	Mart – april 2004. i dalje
	18.3 Razvoj i primena dugoročnog plana za izdavanje dozvola koji obezbeđuje održiv javno/privatni sektor elektronskih medija i služi potrebama manjinskih zajednica u skladu sa evropskim standardima.	Privremeni komesar za medije/ Nezavisna komisija za medije, KP	Stub III	April – jun 2004. i dalje
	18.4 <ul style="list-style-type: none"> Osnivanje lokalne institucije za obrazovanje novinara na univerzitetskom i postdiplomskom nivou. Nastavni plan zadovoljava evropske standarde. Osnivanje Odeljenja za novinarstvo 	MONT, Univerziteti	Stub III, NVO	Septembar 2004.
	18.5 Usvajanje i sprovođenje Zakona o autorskim pravima.	MONT		Oktobar 2004.
		Skupština, MKOS	Stub III, Udruženje autora	Do jula 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
	18.6 Obezbeđivanje poštovanja slobode informisanja, uključujući sprovođenje Zakona o pristupu javnim dokumentima.	Sve PIS	Stub III	U najkraćem mogućem roku
	18.7 Ustanovljavanje nagrade za medijsku kuću/novinara koji najbolje promovise demokratske vrednosti i pomirenje na Kosovu.	PIS, Udruženja medija	Stub III, PKM Privremeni komesar za medije	2004.
	18.8 Kosovski mediji promovišu demokratske vrednosti i pitanja ljudskih prava, napr. svest o jednakosti polova.	Svi mediji	Stub III	U toku
19. Postoji nezavisno i efikasno telo za regulisanje medija, koje teži evropskim standardima i čije je osoblje izabrano bez diskriminacije i u skladu sa zaslugama.	19.1 Usvajanje zakona o Nezavisnoj komisiji za medije. Potpuno je zagarantovana nezavisnost ovog regulativnog tela.	Skupština	Stub III	U najkraćem mogućem roku
	19.2 Završen je proces izbora osoblja za Nezavisnu komisiju za medije. Osoblje mora da bude multietničko. Kompletan razvoj unutrašnje politike i procedura.	Privremeni komesar za medije	Stub III	Januar – april 2004.
	19.3 Mediji se pridržavaju uputstava Privremenog komesara za medije o autorskim pravima do usvajanja Zakona o autorskim pravima. Profesionalci u medijima pridržavaju se zakonskih propisa i standarda za medije.	Svi mediji	Stub III	Počevši od marta 2004.
20. Politički lideri, telo za regulisanje medija i mediji osuđuju govor mržnje ili bilo koji vid podstrekavanja.	20.1 Razvoj i usvajanje novog sveobuhvatnog Kodeksa ponašanja za novinare, čiji je cilj, između ostalog, eliminisanja kleveta i pretnji koje izazivaju mržnju.	Kosovska udruženja medija, Privremeni komesar za medije	Stub III, NVO.	Januar – mart 2004.
	20.2 Stvaranje samoregulativnog sistema za štampane medije. Savet za medije mora da bude multietnički.	Kosovska udruženja medija, Privremeni	Stub III, NVO	Mart – jun 2004.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
		komesar za medije		
	20.3 Mediji kritikuju svaki vid govora mržnje i uzdržavaju se od emitovanja i štampanja istog.	Svi mediji, Privremeni komesar za medije, Savet za štampu, Nezavisna komisija za medije	Stub III	U toku
21. Mediji koji se finansiraju iz javnih izvora posvećuju pun proporcionalan deo svojih potencijala i programa svim etničkim zajednicama.	21.1 Strateški plan za emitovanje na manjinskim jezicima definiše dodatne uloge javnih i privatnih elektronskih medija i obim i izvore neophodnih sredstava. (isto kao 1.1). Odobranje i primena plana od strane PIS.	Privremeni komesar za medije, PIS, RTK	Stub III	Januar – mart za pripremu nacрта i davanje komentara. Usvajanje u aprilu. Implementacija sledi nakon toga.
	21.2 Izrada nacрта zakona kojim se RTK osniva kao javni elektronski servis, njegovo usvajanje i primena u skladu sa najboljim evropskim praksama.	Privremeni komesar za medije, vlada, Skupština, MFE	Stub III	Nacrt: Mart – april 2004. Usvajanje u najkraćem mogućem roku nakon izrade prihvatljivog nacрта zakona.
	21.3 Signal javnog TV servisa emituje se na čitavoj teritoriji Kosova.	KMZE	Stub III	U najkraćem mogućem roku.
22. Nevladine organizacije, posebno one koje predstavljaju	22.1 Usvajanje Zakona o slobodi udruživanja	KP/Skupština	Stub III	U najkraćem mogućem roku.

Standard	Akcija	Odgovorno telo	Podržano od	Vremenski okvir
manjine, slobodno funkcionišu u okviru zakona, a pojedinci su slobodni da im se pridruže bez diskriminacije.				
	22.2 Osnivanje Kosovskog registra NVO, sa multietničkim osobljem.	PIS	Stub III	U najkraćem mogućem roku
	22.3 Regulisanje finansijske transparentnosti, finansiranja vlade i oslobađanje od poreza za NVO/neprofitne aktivnosti.	KP/ Skupština	KPP, Stub IV	2004.
	22.4 Usvajanje zakona ili uspostavljanje standardnih procedura (npr. formiranje javnih privatnih komisija) koje omogućavaju organizacijama građanskog društva – posebno onima koje predstavljaju manjine – da budu u većoj meri uključene u stvaranju javne politike i pružanju usluga. Ovakvo delovanje bi moglo da obuhvati i osnivanje Odbora za građansko društvo pri centralnoj skupštini.	KP/Skupština	Stubovi III i II	2004.

ZNAČENJE SKRAĆENICA:

CIK	Centralna izborna komisija
OIK	Opštinska izborna komisija
MJS	Ministarstvo javnih službi
MKOS	Ministarstvo za kulturu, omladinu i sport
MONT	Ministarstvo za obrazovanje, nauku i tehnologiju
MFE	Ministarstvo za finansije i ekonomiju
KPP	Kancelarija za pravna pitanja
KP	Kancelarija Premijera
K/SPGS	Kancelarija Specijalnog predstavnika Generalnog sekretara
KPS	Kosovska policijska služba
AU	Administrativno uputstvo

IPŽM	Izborna potkomisija za molbe i žalbe
SKDU	Savetodavna kancelarija za dobru upravu
KIJA	Kosovski institut za javnu administraciju
KKB	Kosovski konsolidovani budžet
SE	Savet Evrope
RTK	Radio televizija Kosova
KMZE	Kosovska mreža zemaljskog emitovanja
EAR	Evropska agencija za rekonstrukciju